

Information inom FFV UNDERHÅLL

16 mars 1981

IKU-mötet:

BOKSLUTET — en besvikelse, men förbättring på väg!

Det förlängda budgetåret på 18 månader, som slutade nu vid årsskiftet, har gått dåligt för sektorn. Enligt budgeten borde det ha blivit en vinst *efter räntor* på cirka 25 Mkr, men det ser ut att bli noll.

Faktureringsbudgeten blev ca 70 Mkr lägre än budget, vilket helt hänför sig till de första tolv månaderna av detta unika budgetår. Men resultatmässigt är sektorn nu på uppgång igen.

När det gäller faktureringen visar framförallt **Flygplan**, men också **Elektronik** och **Tillverkning** avvikelser från budgeten. **Flygplan** har fått färre beställningar än beräknat på underhåll och

modifieringar samtidigt som kapselleveranser senarelagts.

Elektronik har i större omfattning gått över till fasta priser, vilket medför senarelagd fakturering. **Tillverknings** mindre fakturering kompenseras till större delen av internleveranser.

En annan orsak till resultatförsämringen är att timkostnaderna efter förhandling med FMV sänktes med totalt 10 Mkr. Vidare har ju räntekostnaderna ökat, från 12 % våren 79 till f n 17 %.

Motorunderhållet har belastats av tekniska problem på RM 6 och RM 9, vilket medfört reservdelsproblem. Där emot fungerar RM 8 bättre än väntat i tjänst så att reparationsjobb inte kommer in i väntad omfattning.

Detta har gjort att produktiva timmar på **Motor** blivit mycket lägre än budgeterat och därmed omkostnadsdifferensen starkt negativ.

Inom **Flygplan** har vissa jobb gått resultatmässigt dåligt och dragit ned vinsten.

Åtgärder

- Kostnadsutvecklingen ska ständigt bevakas.
- Kapitalets omsättningshastighet må-

ste ökas, särskilt ska PIA-värdet ned. **PIA** betyder **Produkter I Arbeta**. I klartext: det ligger för mycket arbetsobjekt ute i verkstäderna, de måste levereras snabbare - och tas betalt för snarast!

- Ett program "Flygplanverkstad 85" har satts igång inom avd 1000 för att förbättra marknads-, produktions- och administrativa rutiner inom 2100.
- **Motor** har genomfört en analys för att söka utröna anledningen till en ökande frånvaro och öka effektiviteten.
- Inom **Basmateriel** (CVÖ) avses en liknande analys som på **Motor** genomförs.
- Speciella ekonomiska uppföljnings-träffar ska hållas inom varje avdelning för att få bättre grepp på bl a beläggning och kostnader. Representant för 8200 medverkar i dessa uppföljningar.

Åt rätt håll

Resultatmässigt är sektorn på uppgång. Den senaste sexmånadersperiodens resultat antyder detta. Ovannämnda resultatsuppgifter är dock preliminära och blir inte definitiva förrän senare i mars.

Satsningar

Rapport lämnades om tillväxt- och satsningsområden. Marknadsrapport belystes genom kommentarer från avdelning-

FFV UNDERHÅLL
Produktion
**FLYGPLAN-
verkstad 85**
Ordningsnummer och resultatfakturerings-
Registernr 2100

"DET GÄLLER VÅRA JOBB"

- Som du vet är vår organisation inom 2100 en stor och omfattande. Vi i produktionsavdelningen ska vi se till att de tekniska flygplanen väl går till arbets.
- Detta betyder att våra produktionsavdelningar måste ha tillräckligt med resurser för att kunna reparera, underhålla och bygga nya flygplan.
- Detta gäller för oss alla som arbetar med flygplan till flygplan. För att vi ska kunna erbjuda en god service till våra kunder måste vi ha tillräckligt med resurser för att kunna reparera, underhålla och bygga nya flygplan.
- Vi vill att alla delar av organisationen ska se till att vi kan erbjuda en god service till våra kunder.

PROJEKTERINGEN

NY PERSONALTIDNING? Nej, det är bara ett exempel på information inom flygplansektionen om förbättringsprojektet Flygplanverkstad 85.

Att vara kvar som underhållsverkstad för flygplan och helikoptrar är projektets mål - trots alla hotande utredningar ...

arna. Bland positiva områden nämndes t ex kapslar, antennmätteknik och motorprovningstrustningar. Nya förfrågningar på större jobb presenterades. Deltagandet i industrimässorna i Göteborg och Zürich nyligen har gett goda affärskontakter.

I sammanhanget diskuterades behovet av mer utbildning i avtalsrätt för tekniker som medverkar i affärsdiskussioner.

Flera utvecklingsprojekt diskuterades också. Vidare påtalades behovet av bredare utbildning i digital- och datorteknik. 8100 ska analysera och komma med förslag.

PR behövs (=allmänkontakter)

Debatten gled in på rekryteringsfrågor - problem och möjligheter. Det påpekades att vårt företag är alldeles för anonymt jämfört med de flesta konkurrenter, vilkas systematiserade utåtriktade

PR även har stor betydelse för rekryteringen främst av kvalificerad arbetskraft. Man bedriver t ex rena "charm-offensiver" vid tekniska högskolor.

Nya Produkter

Den pågående utvecklingen av avdelning Nya Produkter (NP) belystes. Till sättning av vissa befattningar är klar och förhandlingar pågår för andra. Rekrytering av avdelningschef pågår.

Beträffande NPs organisation påpekades att den naturligtvis får utvecklas vidare efter hand. En successiv **förstärkning av civila projekt** inom NP planeras.

Det behövs också en **samordnare** i sektorn för våra olika **energi**projekt och denne avses placeras i NP.

Det skulle vara alltför opraktiskt att flytta om en mängd personer och sektioner inom CVA för att få NP-personalen där samlad. Lokaler har föresla-

gits hyras ute på stan i Arboga, men det har facken invändningar mot. Ett alternativ med en ny paviljong på CVA utreds nu.

Administrativa startsvårigheter för NP påtalades från fackligt håll. Ledningen är medveten om detta, men menade att personalen gör det bästa av situationen på ett positivt sätt.

Strategisk LSP

Vår nye GD har angett de koncern- och företagsmål, som han vill ställa upp. De ska vara starkt och entydigt ekonomiska. Andemeningen för oss är att fullgöra huvudmännens krav på att sektorn ska ge god lönsamhet samtidigt som kundernas krav på produktion med avtalad kvalitet och leveranstid uppfylls.

Hur vi ska ta betalt för lågfrekventa underhållsobjekt diskuterades i detta sammanhang. Det kommande nya ekonomisystemet förväntas medge bättre möjligheter för detta.

Den strategiska LSPn omfattar 10 år med utblickar mot 15 år och mer. En tidsplan presenterades. Under 1981 koncentrerar man sig på marknads- och konkurrentanalyser. LSPn bearbetas vidare och föreläggs vid nästa IKU-möte 27 -- 28 april.

FFV affärsidéer

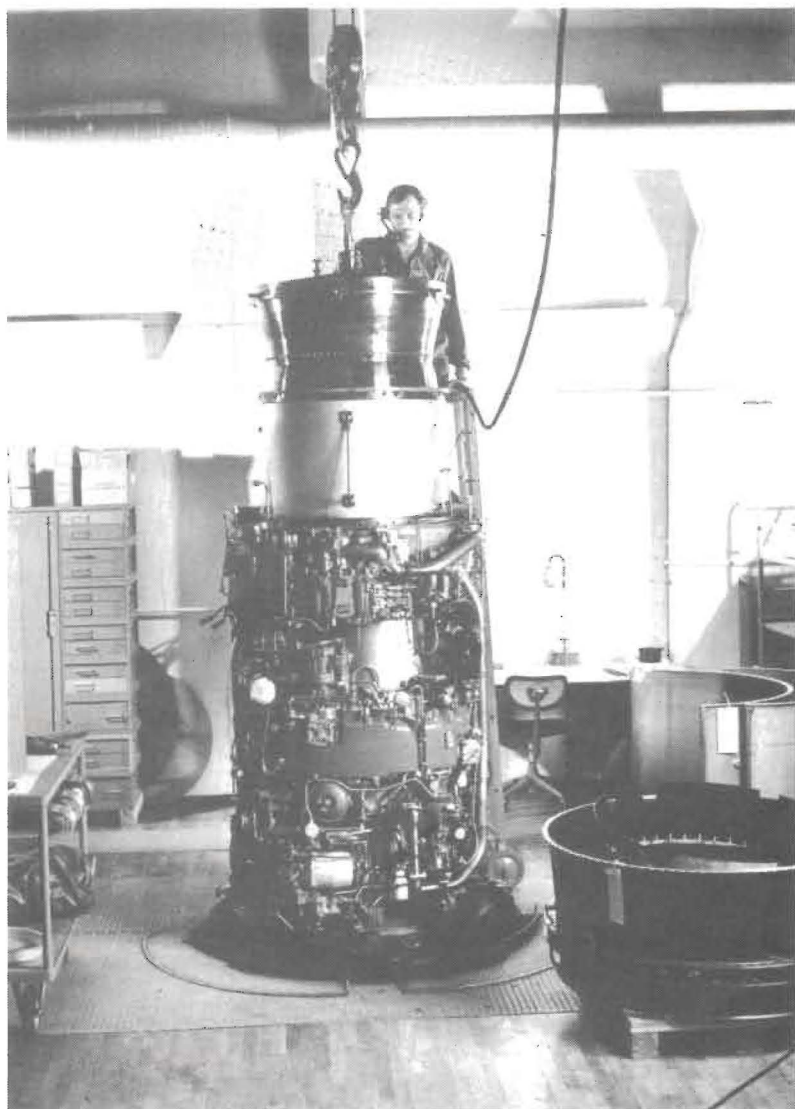
och hur de fördelas mellan sektorer och bolag presenterades, liksom U affärsidéer uppdelade på våra avdelningar. Däri har produktions-, teknik- och marknadsområden angivits.

I sammanhanget refererades till det temablock om FFV framtida satsningar som presenterades i FFV-NYTTs decembernummer (sid 14-15). Facken frågade om personalinflytandet i dessa projekt och efterlyste förhandlingar. Dessa borde föras centralt i FFV.

Nya utredningar

Som ett led i regeringens sparplan ska försvaret se över de ökande underhållskostnaderna, som nu totalt uppgår till 1300 Mkr årligen. Strax före jul till sattes utredningen **Underhållet av försvarets materiel** med förre överdirektören för FRI, Alf Resare, som utredare.

Fortsättning på sista sidan

Sivert Karlsson demonterar LT-turbin på RM 8. Ingemar Kjellberg plåtade. RM 8 fungerar så bra i tjänst att vi inte får in "reparenter" i väntad omfattning. Hur man "sågar av den gren man sitter på" kan man frestas säga, när vårt underhållsjobb får sådant resultat.

Stockholmskontoret har bytt magasin

Vårt Stockholmstkontor har flyttat inom Frihamnsområdet. Tidigare lokaler i Magasin 3 behövde Stockholms

◀ *Sune Malmberg och Mildred Nordlund 8660, får beröm för sitt inredningsjobb i vårt nya Stockholmstkontor.*

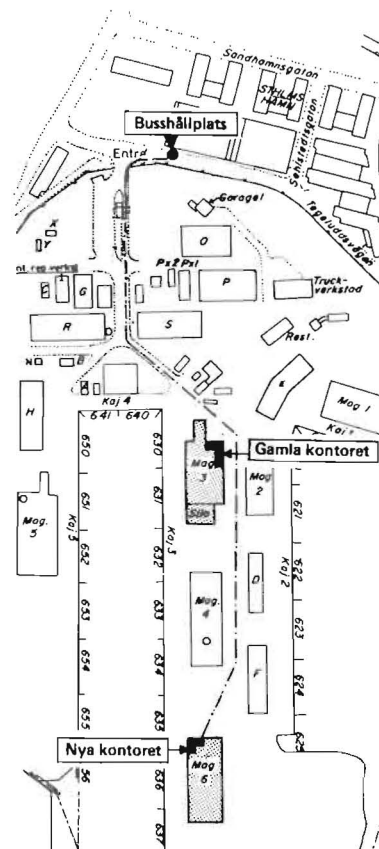
Hamn AB för eget bruk, varför vi fick flytta till Magasin 6.

Denna lokalisering till Magasin 6 är av flera anledningar en tillfällig lösning av kontorets lokalbehov. Permanenta lokaler utanför Frihamnsområdet planeras.

En konsekvens av flyttningen är att vår service åt kunder, främst FMV, att tillhandahålla sammanträdeslokaler begränsats kraftigt jämfört med tidigare möjligheter i Magasin 3.

Inredningen av våra lokaler är nu klar. Den har utförts av Mildred Nordlund och Sune Malmberg vid Produktionsservice. Personalen vid Stockholmstkontoret uttrycker på detta sätt sitt gemensamma och stora tack till Sune och Mildred för deras insats.

Leif Brinkhagen

VÅR RMP

I våras utsåg regeringen FFV Underhåll i Arboga till RiksmätPlats, RMP, för elektriska storheter vid höga frekvenser. Ansvaret för de elektriska storheterna kommer att delas mellan riksmätplatserna vid Statens provningsanstalt, SP, i Borås och FFV-U i Arboga.

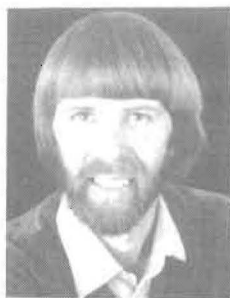
Uppdelningen av ansvarsområden mellan de båda riksmätplatserna framgår av nedanstående tabell.

SP	FFV-U/CVA
elektrisk spänning $f \leq 1$ MHz	elektrisk spänning $f > 1$ MHz
elektrisk ström $f \leq 100$ kHz	elektrisk ström $f > 100$ kHz
impedans $f \leq 1$ kHz	impedans $f > 1$ MHz
elektrisk effekt $f \leq 100$ kHz	elektrisk effekt $f > 100$ kHz
elektrisk energi	dampning
	brus
	reflektionsfaktor
	strålningstäthet

I Arboga har vi som bekant sedan fem år en Auktoriserad MätPlats AMP, för elektriska storheter vid låga frekvenser, dvs inom samma områden för vilka SP är riksmätplats enligt ovanstående tabell.

Eskil Eriksson, 4273, svarar som hittills för vår AMP.

Första målsättningen för den nya riksmätplatsen är att bygga upp resurser för mätningar med en onoggrannhetsnivå som motsvarar den som upprätthölls av den tidigare riksmätplatsen vid Försvarets forskningsanstalt, FOA, i Stockholm.

– Sedan FOA utlokaliseras till Linköping har landet inte haft någon RMP för elektriska storheter vid höga frekvenser, säger Ralf Boström, 4210.

– Det har gått lite på kryckor sedan dess och viktiga kalibreringar har man tvingats göra utomlands.

För närvarande planeras nya lokaler i bottenvåningen i tunnel 1 och tunnel 15 i berget. Där placeras alltså såväl RMPn som AMPn gemensamt (i anslutning till serviceverkstaden för telemätinstrument). Lokalerna ska stå färdiga under andra halvåret i år.

Utrustningen utgörs dels av den som fanns i FOAs f d riksmätplats, dels befintlig utrustning. Dessutom håller vi på att skaffa kompletterande, ny utrustning.

Ralf Boström, 4210
Ansvarig för RMP

Fotnot:

För fullständighets skull bör nämnas att vi inom FFV-U också har en AMP för mekaniska storheter: längd och kraftmoment (momentnycklar), vid Tillverkning i Malmslätt. Christer Widlund håller i den.

Bra kontorsarbete

I näringsliv och förvaltning ökar andelen kontorsarbete. Detta tjänstemannajobb behöver effektiviseras.

Sveriges Rationaliseringsförbund (SRF) har påbörjat ett projektarbete för att utvärdera alternativa lösningar av kontorsarbetet. VD i SRF, Klaus Helmrich, leder detta projekt, som beräknas vara klart nästa år.

FFV-U har Håkan Tegnefur, AR-kontoret (8256), som representant i projektets referensgrupp. När referensgruppen fått tillräckligt med information hoppas vi kunna berätta mer.

Börje Kroon, 8256

I vårt avtal med FMV har vi åtagit oss att tillämpa ett system för kvalitetsstyrning. Detta har funnits dokumenterat i många år i vårt Kvalitetsprogram. Ett nytt sådant är nu utgivet.

Kvalitetsprogrammet är anpassat efter det nya principavtalet.

IKU-mötet:

...forts från sid 2

Kostnaderna för materielunderhåll kan minska genom att t ex underhållskraven ses över, sägs det i direktiven; man skaffar mindre underhållskrävande materiel, ändrar materielutnyttjandet i fred och gör underhållsorganisationen effektivare.

Utredaren ska granska vilka principer som ska ligga till grund för försvarets framtida underhåll av materiel i fred och krig och vilken omfattning och organisation underhållet ska ha.

I en första etapp ska prognoser göras för det framtida behovet av materielunderhåll och dessa ska redovisas under det tredje kvartalet 1981. Resultatet ska användas som underlag för nästa försvarsbeslut.

Senast 1 juli 1982 bör arbetet i den andra etappen vara klart. Det ska avse en precisering av underhållsresursernas omfattning och organisation. Möjligheter till besparing ska redovisas liksom regionalpolitiska effekter och konsekvenser för berörd personal.

Utredaren ska beakta flera liknande aktuella utredningar på detta område. ANM: FRI = försvarets rationaliseringsinstitut.

Vissa frågor rörande försvarsmateriel är namnet på en annan ny utredning, som regeringen tillsatt. Den ska se över föreskrifter för upphandling av försvarsmateriel. Utredare är planeringsdirektör Bertil Winberg, FMV. Han har att bli uppmärksamma den ökande tonvikten i FMVs arbete på systemvärdering och systemupphandling och utveckling mot ökat huvudleverantörskap för industrin. En annan fråga som bör studeras är de sk huvudverkstadsavtalens effekter i olika avseenden. Formerna för beställning av tekniska konsulttjänster, som ju berör oss speciellt, ska studeras av utredaren.

"fack" för hkp

På fråga från facken om helikopterunderhållet meddelades att regeringen beslutat följande:

Hkp-verksamheten inom försvaret ska ordnas så att anskaffning och om-sättning av hkp-materiel, utnyttjande, utbildning och underhåll m m ska samordnas. Regeringen föreskriver vidare att ett särskilt "fack" inrättas, benämnt "Helikopterverksamhet" med chefen för flygvapnet som fackansvarig myn-

dighet. Övergångsvis hålls detta samman av chefen för marinen.

Sektorn har offererat underhållspris per flygtimme för HKP 3 och 6. Om detta förhandlas nu med FMV. Bl a önskar FMV att ett speciellt avtal för hkp-underhållet upprättas, men gällande principavtal täcker ju även helikopterrarna.

JAS - tufft

En tuff tidsplan gäller för Industrigrupp JAS (IG JAS) där ju FFV ingår. Rapporterades om olika faser i detta arbete, där det gäller att balansera mellan ekonomiska begränsningar och tekniska möjligheter. Bindande offerter på JAS-systemet ska lämnas den 1 juni i år.

Offerten ska bli innefatta kostnader för underhåll, såväl hårdvara som mjukvara. Med detta arbetar vi nu intensivt

Att år 1981 ange kostnader för underhåll och underhållsutrustning är givetvis en ytterst svår uppgift, i synnerhet som flygplanets utformning inte är klar. Hittills har 6 -- 8 man arbetat på JAS inom vår sektor, men nu accelererar arbetet så att flera måste engageras.

Aldrig förr har svensk flygindustri haft en så "försvarlig" uppgift.

Försvarsministern har betecknat projektet som den största utmaningen svensk industri någonsin ställts inför. Det är också något nytt att industrin själv får ta så stora ekonomiska risker som i projektet JAS. (Ref FFV-NYTT nr 1/81).

Försvarsministern lägger stor vikt vid att livstidskostnanden (LCC= Life Cycle Cost) ska vara styrande i projektet.

MFK och JAS

Med anledning av att 1978 års försvarskommitté fått i uppdrag att hösten 1981 redovisa sina förslag kring försvarets framtida flygplansanskaffning har försvarsministern utfärdat nya tilläggsdirektiv till 1979 års militära flygindustri-kommitté (MFK 79).

MFK 79 bör, heter det, i ett delbetänkande våren 1981 redovisa vad de båda huvudalternativen för anskaffning av ett JAS-system skulle innebära för svensk industri och berörda myndigheter. Det ena huvudalternativet är inhemsk utveckling och produktion, det andra anskaffning i utlandet.

När 1978 års försvarskommitté i

höst redovisat sitt förslag om framtida flygplansanskaffning bör MFK 79 närmare utreda vilka följder förslaget kan få för svensk industri -- dvs även för FFV. Kommittén bör redovisa sina förslag kring halvårsskiftet 1982.

MFK 79 förslag till delbetänkande delges nu facken inom U för samråd.

H - papper

Det erinerades i JAS-sammanhang om en detalj i säkerhetsbestämmelserna. Hemliga handlingar -- såväl militära som affärsmässiga -- ska vara H-stämplade och hanteras därefter. Det måste emellertid observeras att inte något blad ur dessa, hur obetydligt det än kan synas vara, får kopieras eller användas som öppna papper. F ö finns särskilda bestämmelser för JAS-projektet.

Frånvaro oroar

Personalfrånvaron de senaste fem åren visar en oroväckande ökning. Det påpekades från 8100 att man i högre grad än tidigare utnyttjat tjänstledighet utan betalning (C-avdrag) i stället för kvarvarande semester.

Totala frånvaroprocenten låg 1980 för L-tjänstemän vid CVA på 9,7 (7,9 år 1976), vid CVM 9,8 (8,1) och för R-tjänstemän vid CVA på 15,3 (8,9) och vid CVM på 13,8 (10,2).

Denna ökning har varit svår att förut-se vid budgeteringar och har givetvis påverkat produktionen (och resultatet) negativt.

Koordinatorer

Fem nya befattningar ska tillsättas för att hålla samman varje flygplanssystem. Fpl 35, AJ 37, JA 37, hkp och övriga fpl ska få dessa "koordinatorer" för att underlätta samverkan inåt och utåt. Facken efterlyste läget. Handlingsprogram är utarbetade och urval bland sökande pågår. Men f n prioriteras JAS-arbetet, varför det dröjer en tid med genomförandet.

Deltagarna

i IKU-mötet var de vanliga, med undantag av att Erik Werner för första gången var på annat håll. Lars Höök representerade FCTF/CVA. På grund av utlandsresor var ingen från Motor med. Rolf Forsell medverkade med JAS-informationen.